



עפ"ת (חיפה) 27607-07-18 - עוביידה עודה נ' מדינת ישראל

עפ"ת (חיפה) 27607-07-18 - עוביידה עודה נ' מדינת ישראל מחוזי חיפה

עפ"ת (חיפה) 27607-07-18

עוביידה עודה

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

[11.12.2018]

כבוד השופט ערן קוטון

פסק דין

1. לפניי ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "בית משפט קמא") שניתן בגדרי ת"ד 1967-05-15.

כתב האישום

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסו למערער עבירות של סטייה מנתיב נסיעה - לפי תקנה 40(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "התקנות"); נהיגה רשלנית- לפי סעיפים 2(2), 38(2) ו-38(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "פקודת התעבורה"); התנהגות שגרמה חבלה של ממש לגוף ונזק לרכוש - לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות וסעיף 38(3) לפקודת התעבורה; ואי האטה בעקומה - לפי תקנה 52(4) לתקנות וסעיף 38(3) לפקודת התעבורה.

3. על פי כתב האישום, בתאריך 11.4.15 סמוך לשעה 13:20, נהג המערער ברכב פרטי (להלן: "הרכב"), בכביש דו סטרי חד נתיבי מופרד בקו הפרדה, רטוב ממי גשם, בו הראות הייתה טובה. בעקומה ביחס לכיוון נסיעתו של המערער (להלן: "העקומה") הכביש מפותל, שדה הראייה פתוח לפניו למרחק 100 מטר. בכיוון הנגדי ממול ולקראת הרכב בו נהג המערער נסע רכב פרטי אחר (להלן: "הרכב האחר") נהוג בידי נהגת. המערער נהג ברשלנות, במהירות שאינה מתאימה לתנאי הכביש ומזג האוויר. בהגיעו לעקומה איבד המערער שליטה על הרכב סטה לנתיב הנגדי והתנגש ברכב האחר. כתוצאה מהתאונה נחבלו נהגת הרכב האחר, בנה בן העשר והמערער. הנהגת ובנה סבלו מחבלות של ממש אשר כללו שברים שחייבו טיפול רפואי. כן נגרם נזק לכלי הרכב המעורבים. ההליך בבית משפט קמא



4. המערער כפר באחריותו לתאונה אם כי לא הכחיש את הנהיגה ברכב. בבית המשפט התנהל הליך הוכחות בו העידו, בין היתר, נהגת הרכב האחר ובתה הצעירה שישבה לידה, כמו גם אנשי משטרה. מטעם ההגנה העיד המערער. בסיכומיו טען המערער, בין היתר, כי לא היה מקום לייחס לו עבירה של נהיגה רשלנית, כי אם נהיגה בחוסר זהירות לפי תקנה 21(ג) לתקנות.
- הכרעת דינו של בית משפט קמא
5. בהכרעת דין מפורטת ומנומקת שניתנה ביום 11.3.18 הרשיע בית משפט קמא את המערער בביצוע העבירות אשר יוחסו לו בכתב האישום. אשר לטענה בדבר עבירת הנהיגה הרשלנית שיוחסה לו, קבע בית משפט קמא בהכרעת הדין כי סעיף הרשלנות מיועד למקרים בהם קיימת חומרה יתרה במעשי הנאשם אשר יכולה להתבטא ברמת מחשבה פלילית גבוהה יותר או בנסיבות עובדתיות חמורות יותר.
- בסעיף 62(2) לפקודת התעבורה אין להשתמש כבסעיף סל שרירותי. באם התביעה מוצאת לנכון לייחס לנאשם העומד לדין עבירה לפי סעיף זה, עליה לציין במפורש בכתב האישום את אותה חומרה יתרה. בענייננו, צוין בכתב האישום מפורשות כי המערער נהג במהירות שאינה מתאימה לתנאי הכביש ומזג האוויר. בשל כך, בהגיעו לעקומה, איבד המערער את השליטה על רכבו והתנגש ברכב האחר. בכך מתבטאת רשלנותו של המערער. המערער הגיע לעקומה ובעוד הכביש רטוב נסע במהירות של 60-65 קמ"ש, מהירות שאינה תואמת את תנאי הדרך כפי שהוכיחה המשיבה. בית משפט קמא קבע שאין מדובר בחוסר שליטה עקב היעדר תשומת לב רגעית, אלא במי שהיה מודע לכך שאינו נוהג בהתאם לתנאי הדרך והיה עליו להביא בחשבון כי נהיגה זו עלולה להוביל לאיבוד שליטה בזמן הנהיגה. לפיכך, קבע בית משפט קמא, נכון להרשיע את המערער בנהיגה רשלנית, לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה, ולא בנהיגה בחוסר זהירות לפי תקנה 21(ג) לתקנות התעבורה.
- טיעוני הצדדים לעונש
6. אשר לעונש, ביקשה המשיבה להטיל על המערער עונש מחמיר, נוכח גילו של המערער בעת האירוע, נוכח רשלנותו ובשל החבלות הקשות מהם סבלו נהגת הרכב האחר ובנה הצעיר. המשיבה טענה כי מתחם העונש ההולם נמצא בין מאסר בפועל בן מספר חודשים ועד שנים-עשר חודשים, ופסילה בפועל שבין ששה חודשים לארבע שנים, לצד רכיבי ענישה נוספים. במקרה הנוכחי ביקשה המשיבה להעדיף את האינטרס הציבורי ולהטיל על המערער מאסר בפועל לתקופה שלא תפחת מששה חודשים ופסילה בפועל שלא תפחת מארבע שנים, לצד רכיבי ענישה נוספים.



מנגד, ביקש ב"כ המערער להקל עם המערער ככל הניתן, שכן מדובר באדם נורמטיבי העובד באופן מסודר ומנסה להקים משפחה. מאז האירוע (ביום 11.4.15) לא ביצע המערער עבירות תעבורה נוספות והרשלנות במקרה זה הייתה מינימלית. אין מקום לגזור את עונשו של המערער על פי תוצאות האירוע, אלא על פי התנהגותו. התנהגותו לא הייתה רשלנית או פזיזה ובאם מדובר ברשלנות הרי מדובר בהיסח דעת רגעי ורשלנות מינימלית. הודגש שדובר בגשם ראשון, בכביש רטוב ובמערער שהיה נהג חדש וחסר ניסיון עשיר בנהיגה "כדי להתנהג בצורה יותר אחראית". המערער עבר בכביש האמור לראשונה, לא היה במקום שלט המצביע על התנועה, לפיכך הופתע המערער בעת כניסתו לעקומה. לא הייתה למערער שהות מספקת להימנע מהחלקה. נטען כי הייתה רשלנות תורמת לנהגת הרכב האחר ובנה הצעיר לא היה חגור. הוזכר כי גם המערער נפגע בתאונה ועסקין באדם ללא עבר פלילי או תעבורתי אשר לחובתו הרשעה בעבירה אחת בגינה שילם קנס בסך ₪ 250. נוכח חלוף הזמן והעובדה כי הוכח שהמערער מכבד את החוק ולמד את לקחו, וכיוון שרישיונו של המערער נשלל מנהלית לששים יום, ובהתאם לפסיקת בתי המשפט, ביקש ב"כ המערער להטיל על המערער את פסילת המינימום.

גזר דינו של בית משפט קמא

7. בגזר הדין שניתן ביום 13.6.18, בחן בית משפט קמא את טענות הצדדים, את נסיבות האירוע, את מדיניות הענישה הנהוגה ואת יתר הנתונים הצריכים לעניין. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם את העבירות בהן הורשע המערער ובמרכזן גרימת חבלה של ממש, נמצא בין מאסר מותנה למאסר בפועל שיכול וירוצה בעבודות שירות, ובין פסילה בפועל בת ארבעה חודשים לפסילה בפועל בת שמונה-עשר חודשים. כן התייחס בית משפט קמא להוראת סעיף 38(3) לפקודת התעבורה בדבר עונש פסילה מזערי.

בית משפט קמא קבע כי נהיגת המערער משקפת דרגה בינונית של רשלנות והתייחס לתוצאות התאונה הקשות. עוד הודגש כי המערער לא קיבל אחריות למעשיו גם לא בשלב הטיעונים לעונש. בית משפט קמא אף התייחס להיות המערער נהג חדש בעת האירוע, ושקל את נסיבותיו האישיות של המערער, את גילו הצעיר, את היותו אדם נורמטיבי העובד באופן מסודר וזקוק לרישיון הנהיגה לצרכי פרנסה.

נוכח מידת רשלנותו, עברו התעבורתי של המערער וחומרת הנזקים שנגרמו לנפגעים, מצא בית משפט קמא לנכון למקם את עונשו של המערער בסמוך למרכז מתחם הענישה שנקבע לעניין רכיב הפסילה בפועל. נוכח נסיבותיו האישיות של המערער וחלוף הזמן ממועד האירוע, החליט בית משפט קמא להימנע מהטלת מאסר בפועל.

8. בית משפט קמא גזר אפוא על המערער את רכיבי הענישה שלהלן -

פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שמונה חודשים בניכוי 60 ימי הפסילה המנהלית; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שבעה חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה בה הורשע או עבירה המנויה בתוספת הראשונה או השניה לפקודת התעבורה; מאסר על תנאי לתקופה של ארבעה חודשים שלא יעבור במהלך 3 שנים עבירה של נהיגה רשלנית הגורמת חבלה של ממש או עבירה של נהיגה בזמן פסילה; קנס בסך ₪ 1500 אשר ישולם בחמישה תשלומים שווים ורצופים.

הערעור

9. המערער ממאן להשלים עם פסק דינו של בית משפט קמא.

בהודעת ערעור מקיפה ביקש המערער לזכותו מביצוע העבירות שיוחסו לו ובביצוען הורשע. כן טען כי גם אם היה מקום להרשיעו, לא היה זה מוצדק להרשיעו בעבירה של נהיגה רשלנית. לכל היותר ניתן היה להרשיעו בעבירה של נהיגה בחוסר זהירות. עוד נטען כי בית משפט קמא החמיר בעונשו של המערער יתר על המידה.



- לפיכך ביקש המערער לזכותו. לחלופין ביקש לזכותו מביצוע עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה. לחלופי חילופין ביקש להקל בעונש.
10. בדיון שהתקיים איחרו המערער ובא כוחו, לפיכך החלה המשיבה בטיעוניה. המשיבה ביקשה לדחות מכל וכל את הערעור.
- בהמשך, עם התייצבותו של ב"כ המערער, ביקש האחרון לוותר על החלק בערעור שעוסק בהכרעת הדין. זאת למעט הטענה שלפיה לכל היותר היה מקום להרשיע את המערער בביצוע עבירה של נהיגה בחוסר זהירות. נטען כי אף לא היה מקום להחמיר בעונשו של המערער. המערער הוכיח את עצמו כמי שהורתע על ידי פסילה מנהלית ונמנע מביצוע עבירות תעבורה. המערער צעיר לימים, בעל עסק לגינון ואין כל הצדקה למנוע ממנו לנהוג במשך תקופה ארוכה בת ששה חודשים, לאחר שכבר היה פסול מלנהוג במשך 60 יום.
- לגישת ב"כ המערער, ניתן להסתפק בימי הפסילה המנהלית ולכל היותר בתקופת הפסילה המינימלית בת שלושת החודשים בניכוי הפסילה המנהלית.
11. המשיבה התייחסה לטיעוני המערער, הדגישה שדובר ברשלנות ממשית אשר הצדיקה הרשעה בעבירה של נהיגה רשלנית, וטענה כי נוכח תוצאות התאונה ורף הרשלנות היה מוצדק להחמיר עם המערער מעבר לאמור בגזר הדין. לטענת המשיבה בית משפט קמא שקל את כלל הנתונים וגזר על המערער עונש מאוּזן ומתחשב אשר אין מקום להתערב בו.
- דיון והכרעה
12. בחנתי את הנתונים הרבים שלפניי, עיינתי בראיות שהוגשו לבית משפט קמא, קראתי את פרוטוקול הדיונים שנערכו בבית משפט קמא, שקלתי את פסק דינו ואת טיעוני הצדדים.
13. כאמור מעלה כפר המערער במיוחס לו ובית משפט קמא הכריע את דינו תוך קביעה כי נוכח חזקת "כלל הדרך" התרשל המערער בנהיגתו ולא עמד בנטל המוטל על כתפיו להוכיח ההיפך. במהלך הדיון בערעור חזר בו המערער מטענותיו בהקשר לקביעה זו, וטוב עשה. קביעת בית משפט קמא מבוססת היטב בראיות שהובאו לפניו, בעדויות שנשמעו ובגרסת המערער שנמסרה בהודעתו בחקירה.
14. כן סבורני כי הכרעתו של בית משפט קמא בדבר טיב הרשלנות שגילה המערער בעת האירוע, אף היא נכונה, ראויה ומבוססת על הראיות שעמדו לנגד עיניו.



בגרסתו שנמסרה במהלך החקירה ביום 4.4.15 (ת/5), אמר המערער כי הכביש היה רטוב. במהלך נסיעתו הגיע לעקומה ולפתע חש שהחלק האחורי של הרכב נזרק לצד שמאל. הוא רצה ליישר את הרכב "ולהפוך את הכיוון שלו חזרה לימין ופתאום עשיתי בום לרכב מסוג ג'יפ". רכבו הסתובב ו"התיישב" על הכביש, הגם שהיה תקין והראות במקום הייתה טובה. המערער אמר שנסע לדעתו 60, 65 קמ"ש והוא אינו מכיר את מקום התאונה. לדבריו, לראשונה הוא נוסע במקום זה ולא היה ער לעקומה הקיימת בכביש. עוד לדבריו, את הרכב הוא קיבל ממעסיקו ארבעה ימים בלבד קודם לאירוע ובעל הרכב כלל לא ידע שהמערער נהג בו ביום האירוע.

כלל הנתונים מצביעים על דרגת רשלנות לא מבוטלת המתלווה להתנהלות המערער. המערער נהג במהירות לא סבירה שאינה מתאימה לתנאי הדרך ותנאי מזג האוויר. המערער, נהג חדש, נהג ברכב שאינו מוכר לו. המערער נהג במקום לא מוכר לו אליו הגיע לראשונה. המערער נהג על כביש רטוב אחר גשם. המערער לא נקט במידת זהירות סבירה ומתבקשת בהתאם לתנאי הדרך. בעת הגעתו לעקומה הנראית היטב בכביש (בהתאם לצילום שצילם בעצמו), סטה לנתיב הנגדי ופגע ברכב האחר.

התלכדות הנסיבות המתוארת מציבה את המערער בדרגת רשלנות ממשית אשר הצדיקה העמדתו לדין גם בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום והצדיקה את הרשעתו בעבירה בה הואשם. סבורני כי הדברים אף מתיישבים עם פסקי דין שניתנו בהקשר דן.

ראו בהקשר זה גם: ת"ד (שלום תעבורה - ב"ש) 8958-08-14 מדינת ישראל נ' אבו עראר (8.2.15).

15. אשר לעונש אשר הוטל על המערער, הלכה עמנו לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, אלא אם מדובר בגזר דין הלוקה בטעות או כאשר יש בו סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת והראויה. במקרה דנן סבורני כי אלמלא הנתונים הרבים שעמדו לזכותו של המערער לא היה מקום להימנע מגזירת עונש מאסר בפועל, למצער מאסר בעבודות שירות. זאת נוכח חומרת הפגיעה בקורבנות התאונה והנזק הרב שנגרם בעטייה, כמו גם בשל דרגת רשלנותו של המערער. לפיכך, אין לקבל את הטענה לפיה החמיר בית משפט קמא עם המערער יתר על המידה. אף אם לא היתה במקרה דנן חובת פסילה, נראה כי נכון היה לפסול את רישיון הנהיגה של המערער. עסקינן בעונש ההולם את נסיבות ביצוע העבירות, את הערכים שנפגעו מביצוען, את מידת הפגיעה בערכים המוגנים ואת מדיניות הענישה הנהוגה. יש בעונש שנגזר אף להרתיע את היחיד ואת הרבים העלולים לפעול כמותו. גם אם נמנע המערער במהלך התנהלות ההליך המשפטי מביצוע כל עבירה, לרבות עבירת תנועה, אין בכך לאיין את חשיבות ההרתעה האישית והכללית ואת חשיבות הרחקתו מנהיגה במשך תקופה קצובה ומדודה.

16. בית משפט קמא נתן דעתו לנסיבות האישיות של המערער, לגילו הצעיר, להיותו מנהל אורח חיים תקין, להיעדרן של הרשעות קודמות, הן בתחום הפלילי והן בתחום התעבורתי (למעט אחת בעבירה קלה), ולזמן הרב שחלף ממועד ביצוע העבירות ועד ליום מתן גזר הדין. התקופה שחלפה אמנם נגרמה בעטיו של ההליך המשפטי, אך הייתה זו המשיבה שביקשה פעם אחר פעם לדחות את הדיון על מנת לזמן את כל עדיה ובשל סיבות אחרות. לצד זאת, המערער לא נטל אחריות על מעשיו לפני בית משפט קמא. אף לפני ערכאת הערעור לא חזר בו מכלל טענותיו הנוגעות להכרעת הדין וטען כי היה מקום להרשיעו בעבירה חמורה פחות מזו בה הורשע.

בית משפט קמא התייחס למדיניות הענישה הנהוגה ולא מצאתי כי יש מקום להתערב בקביעותיו, הן ביחס למתחם העונש ההולם, והן ביחס לעונשו של המערער בגבולות מתחם העונש ההולם. לעניות דעתי, שקל בית משפט כראוי את כלל השיקולים הצריכים לעניין ואיזן ביניהם כראוי. בית משפט קמא גזר את דינו של המערער באופן מתחשב ולא החמיר עם המערער, וודאי שלא בדרך המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.



17. אשר על כן, לאחר שנאמר כל שנאמר, לא מצאתי עילה להתערב בפסק דינו המפורט והמנומק של בית משפט קמא. אין בידי אפוא להיעתר לערעור על שני ראשיו.
18. מאליו מתבטל עיכוב ביצועו של גזר הדין. על המערער להפקיד את רישיון הנהיגה שלו במזכירות בית משפט קמא לא יאוחר מיום 10.1.19, ולשלם את הקנס שהוטל החל מיום 10.1.19 ובכל 10 בחודש שלאחריו. אי פירעון אחד התשלומים במועד יעמיד את יתרת הקנס לפירעון מיידי.
- המזכירות תנפיק שוברי תשלום בהתאם.
- הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהיעדרם.
- המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.
- ניתן היום, ג' טבת תשע"ט, 11 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.